

GLEDALIŠKA KRITIKA

Grenka burleska z zadnje postaje

Matteo Spiazzi: Paradiž, **SLG** Celje, ogled premiere 1. decembra

Petra Vidali

Italijanskega režiserja Mattea Spiazzi smo doslej v Sloveniji spoznavali v lutkovnem gledališču. V prvi slovenski predstavi, *Snu kresne noči* v Lutkovnem gledališču Maribor, se je govorilo, vendar v izrazito narečnem primorskem dialektu, ki je ob vseh drugih elementih predstave ustvaril kontekst commedie dell'arte. Naslednji predstavi v istem gledališču, *Ostržek* in še sveža *Alica* v papirnati deželi, pa sta bili že povsem brez besed (z izjemo nekaj napisov v drugi), vsa sporočila so se prenesla z drugimi mediji oziroma po drugih kanalih.

Paradiž je igra o stanovalcih doma za starostnike. Na slovenskih odrih smo komad s podobno fabulativno osnovo že videli - Čaj za dve Toneta Partljiča prav tako izhaja iz ideje doma za starostnike kot (zadnjega) prostora, v katerem so prisiljeni sobivati ljudje iz različnih okolij z različnimi navadami in preferencami, ki so se imele čas krepko zasidrati. Tudi Partljičeva komedija je po eni strani obešenjaška in po drugi romantična oziroma melodramatična. Le da se vse to dogaja skozi tekst. V Paradižu pa so edine besede, ki jih slišimo, besedila popevk, ki prihajajo iz radijskega sprejemnika, in izmenjujoča se dialog med Janezom in Meto iz Cvetja v jeseni ter vpitje športnega komentatorja, ko se stanovalci ne morejo zediniti, kateri televizijski program bi gledali.

Vse bogastvo pomenov proizvaja uprizoritev z drugimi znakovnimi kodi skozi scenografijo, kostumografijo, masko in koreografijo. Prostor je puščoben skupnostni "bivalni prostor", za potrebno dodatno razsežnost poskrbi hodnik, ki služi za suspenz dogajanja ali za imaginarne projekcije. Kostumografija se je odločila za - rahlo karikiran - realistični modus, maske je mogoče opisati kot razgibane in detajlno izdelane variacije komedijskih mask.

Liki so do določene mere tipični, vendar ne tako kodificirani kot v commedii dell'arte. Snovalec in režiser je poskrbel

za takšno zastopanost spolov, celo spolnih orientacij (kar izpade malce nepotrebno in ni najboljši del predstave), socialnih in interesnih razlik, da so na več relacijah mogoči spoji in/ali konflikti. Iz izhodišnega prepira, ko hočeta dva poslušati vsak svojo muziko, najprej izstopijo rivalstva, postopoma pa tudi zaveznitva in tudi intimnejše oblike človeškega sožitja. Skopa, vendar komedijsko učinkovita karakterizacija je dobro kombinirana s prevladujočo situacijsko komiko, komika pa z melanholičnimi toni ob odhajanjih, zapuščanjih, osamljenostih in zavedanjih konca. Vsi deli niso enako prepričljivi, v petinsedemdesetih minutah je še nekaj praznih ali bolj praznih mest, a pretehtajo uprizoritveno bogati prizori.

Nekaterim maskam smo znali - po postavi ali načinu premikanja - določiti obraze za njimi. Najbolj prepričljiva mimikrija je bila na delu pri liku vehemetne alkoholičarke, najbolj komičnega in verjetno hkrati najbolj pretresljivega lika. Bistveni element presenečenja je bila - edina v predstavi - spolna menjava. V maski in kostumu dobrodušne krevsajoče prepirljivke se je potil Rastko Krošl. K maksimalnemu učinku sta pripomogli tudi simpatična maska in dobra karakterizacija, vseeno pa je bil levji delež igralčev. Krošl je v svoji fizični pojavnosti izjemno prepričljiv in dosleden. Gibalno suverenost in konsistentnost je mogoče pripisati veliki večini likov, (repetitivna) koreografija pa se zdi sploh osrednji generator uprizoritvene komike, kar Paradiž definira kot gledališko burlesko.

Če se burleska s ponavljanjem ne bo razpustila, temveč bodo igralci gibalci ostali tako natančni, kot so bili na premieri, se tem starostnikom obeta še dolgo - gledališko - življenje.

Če bodo ostali tako natančni, se tem

starostnikom obeta še dolgo - gledališko - življenje

Ustvarjalci uprizoritve

Režiser **Matteo Spiazzi**
 Dramaturginja **Tatjana Doma**
 Scenograf **Primož Mihevc**
 Kostumografka **Dajana Ljubičić**
 Oblikovalka in izdelovalka mask **Alessandra Faienza**
 Oblikovalec zvoka **Mitja Švener**
 Oblikovalec svetlobe **Gregor Počivalšek**
 Igrajo
Žan Brelih Hatunić
David Čeh
Maša Grošelj
Lucija Harum
Aljoša Koltak
Rastko Krošl
Urban Kuntarič
Manca Ogorevc
Lučka Počkaj
Tanja Potočnik
Branko Završan

Obsojeni na paradíž
Foto: Uroš Hočevar/Kolektiff